

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

IPHR International
Partnership
for Human Rights

Digest cu privire la libertatea de întrunire pe timp de pandemie Nr.12

---

7 martie 2022

Autori: Florin Gîscă, Alexandru Postica.

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul publicației poate fi utilizat și reprodus în scopuri nonprofit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX, cu condiția indicării sursei.

Publicația a fost realizată în cadrul proiectului „Susținerea dreptului la protest în Republica Moldova / Susținerea dreptului la libertatea de întrunire în Republica Moldova”, implementat de către Asociația Promo-LEX, cu suportul financiar oferit de către *Parteneriatul Internațional Pentru Drepturile Omului (IPHR)*.

Opiniile exprimate în publicație aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al *Parteneriatul Internațional Pentru Drepturile Omului (IPHR)*.

| **ATENȚIE!** În textul digestului se regăsesc expresii licențioase,
| care reprezintă o formă de manifestare pe rețele de socializare în
| contextul solidarizării internaților din Republica Moldova cu Ucraina.
| Prezentarea acestora în forma originală este esențială pentru prezentul
| document. Asociația Promo-LEX și IPHR nu poartă răspundere pentru
| conținutul acestor expresii.

CUPRINS

INTRODUCERE	3
Evoluția reglementărilor cu impact asupra întrunirilor publice din luna februarie 2022	4
Situațiile analizate în luna februarie 2022	6
24.02.2022 Chișinău „Protest pentru pace”	6
25-28.02.2022 Republica Moldova Manifestări online de solidarizare cu Ucraina	7
RECOMANDĂRI	8

INTRODUCERE

Promo-LEX este o Asociație Obștească, care are drept scop dezvoltarea democrației în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și protejarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile.

Elaborarea digestului cu privire la libertatea de întrunire are menirea să asigure și să protejeze dreptul la întrunire în contextul restricțiilor impuse în timpul pandemiei de COVID-19. Promo-LEX monitorizează în timp real modul de exercitare și de respectare a dreptului la întrunire în contextul pandemiei de COVID-19 în Republica Moldova. Scopul acestui efort de monitorizare constă în identificarea promptă a oricărei probleme, care ar putea afecta negativ exercitarea dreptului la întrunire și protest pașnic. Acest document și cele care vor urma, vin în suportul soluțiilor pentru eliminarea încălcărilor și limitărilor nejustificate ale dreptului la întrunire pașnică și protest.

Monitorizarea se efectuează de la distanță prin intermediul instrumentelor media online sau de monitorizare la fața locului. Experții analizează inclusiv modificările cadrului legal care afectează libertatea de întrunire, impactul practic al restricțiilor, abuzurile și tratamentul inegal din partea instituțiilor publice (inclusiv poliția și carabinierii), obstacolele, sancțiunile și alte probleme împotriva persoanelor și organizațiilor care exercită dreptul la libera întrunire, inclusiv prin protest offline și online.

Autorii au luat ca punct de pornire situația de facto creată în contextul măsurilor anti-pandemice impuse de autorități în anul 2020, când a fost instituită prima dată starea de urgență de către Parlamentul Republicii Moldova, iar ulterior și starea de urgență în sănătate publică.

Digestul va fi realizat lunar, astfel încât să producă un reper al modului de desfășurare a întrunirilor publice în Republica Moldova în context pandemic pe parcursul anului 2021 și anului 2022. Pentru o mai bună înțelegere a analizei situațiilor, conținutul este împărțit în trei componente:

- constatări (sinteza situației obținute din informațiile publice plasate în câmpul mediatic, analiza documentelor/datelor din spațiul public, suprapunerea declarațiilor actorilor implicați);
- încadrare juridică (analiza succintă a normelor legale naționale, după caz internaționale, care se aplică situației descrise în constatări și în baza cărora sunt formulate concluziile);
- concluzii (expunerea subiectivă a echipei de analiză bazată pe constatările expuse racordate la normele de drept);

Totodată, în situația în care, vor fi identificate situații de criză sau aplicarea abuzivă a unor acțiuni din partea angajaților structurilor de forță, autorii vor încerca să identifice soluții legale pentru apărarea drepturilor persoanelor vătămate.

Evoluția reglementărilor cu impact asupra întrunirilor publice din luna februarie 2022

În luna februarie 2022, a continuat pe întreg teritoriul Republicii Moldova, starea de urgență în sănătate publică declarată prin [Hotărârea CNESP nr. 61 din 09.09.2021](#). În această lună, CNESP a adoptat o hotărâre pentru a gestiona situația epidemiologică în contextul SARS-CoV-2.

Prin [Hotărârea nr. 3 din 14.02.2022](#), CNESP a abrogat [Hotărârea nr. 2 din 20.01.2022](#) și a restabilit aplicarea din 16.02.2022 a prevederilor punctului 4 și ale anexei nr. 2 la [Hotărârii nr. 62 din 22.09.2021](#) cu modificările ulterioare. Anexa nr. 2 la Hotărârea nr. 62 din 22.09.2021, prevede măsurile de prevenire și control aplicabile în cazul stabilirii pragului de alertă galben, portocaliu și roșu. Măsurile se referă la restricționarea evenimentelor științifice, private, culturale, artistice și sportive, dar nu se extind asupra întrunirilor publice. Prin aceeași hotărâre, CNESP a dispus revizuirea tuturor hotărârilor aprobate de comisiile teritoriale extraordinare de sănătate publică pentru a le aduce în concordanță cu hotărârile CNESP.

Pe parcursul lunii, CESP a m. Chișinău a emis trei hotărâri: [Hotărârea 53 din 03.02.2022](#), [Hotărârea 54 din 09.02.2022](#), [Hotărârea 55 din 15.02.2022](#) prin care a fost reiterată obligativitatea purtării în toate spațiile închise și locurile aglomerate. Prin Hotărârea 54, CSE a subliniat că activitățile organizate în aer liber se vor desfășura în spațiul destinat, cu respectarea strictă a normelor de sănătate publică și prescripțiilor sanitare, cu păstrarea distanței fizice de minim un metru, purtarea obligatorie a măștii (masca trebui să acopere atât gura cât și nasul).

În municipiul Bălți prin [Hotărârea nr. 55 din 15.02.2022](#) a fost continuat nivelul de alertă „Cod roșu”.

În contextul invaziei Ucrainei de către Federația Rusă începută în 24.02.2022, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat [Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24.02.2022 privind declararea stării de urgență](#). Printre altele, Hotărârea prevede în articolul 2 că pe durata stării de urgență CSE va emite dispoziții în vederea punerii în executare a unui set de măsuri, inclusiv (8) interzicerea desfășurării adunărilor, manifestațiilor publice și a altor acțiuni de masă. Totodată prin această hotărâre s-a dispus introducerea, unor reguli speciale de utilizare a mijloacelor de telecomunicații, combaterea dezinformării, a știrilor false și a discursului de ură. De altfel până la 7 martie 2022, Serviciul de Informare și Securitate a dispus suspendarea a 6 site-uri care [difuzau știri false](#).

În luna februarie, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (CSE) a aprobat trei dispoziții [Dispoziția nr. 1 din 24.02.2022](#), [Dispoziția nr. 2 din 25.02.2022](#) și [Dispoziția nr. 3 din 27.02.2022](#), prin care a gestionat situația creată ca urmare a războiului din Ucraina. Dispozițiile au inclus prevederi legate de gestionarea fluxului de refugiați și a fluxului informațional dar nu și întrunirile publice. Aparent libertatea de întrunire nu a fost afectată prin introducerea stării de urgență. Cu toate acestea o serie de întruniri care erau planificate pentru finele lunii februarie au fost amânate sau suspendate în contextul războiului din Ucraina.

Începând din luna decembrie 2021, experții de drepturile omului (reprezentând Oficiul Avocatului Poporului, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și Asociația Promo-LEX) participă la ședințele CNESP. În formatul CSE nu au fost incluși experți de drepturile omului. În aceste condiții ar fi recomandabil ca în formatul CSE să fie incluși la fel membri ai societății civile specializați în protecția drepturilor omului, pentru a evita adoptarea măsurilor care contravin standardelor de drepturile omului.

La 27.02.2022 în Republica Moldova erau vaccinate cu schema completă 1 037 574¹. La sfârșitul lunii în cadrul instituțiilor medico-sanitare spitalicești, 196 de persoane erau internate în stare gravă cu infecția COVID-19 (scădere cu 74% comparativ cu finalul lunii precedente), iar 87 de persoane în stare extrem de gravă internate în terapie intensivă (scădere cu 64% comparativ cu finalul lunii precedente) și 6 aflate la respirație asistată (scădere cu 83% comparativ cu finalul lunii precedente)

---

1. <https://covidinfo.gov.md/stats>

24.02.2022 | Chișinău | „Protest pentru pace”

Constatări:

- În 24.02.2022 câteva zeci de persoane s-au adunat pe trotuarul din fața ambasadei Federației Ruse la Chișinău, unde au desfășurat o acțiune de protest cu genericul „Protest pentru Pace”.
- Participanții au condamnat războiul pornit de Rusia contra Ucrainei, prin afișarea de pancarte și declarații verbale anti-război. Fundalul sonor al întrunirii a fost completat de interpretări la instrumente de percuție².
- În aceeași zi la Primăria m. Chișinău a fost depusă declarația prealabilă³ privind desfășurarea întrunirii cu scopul de manifestare a protestului față de ofensiva militară rusă împotriva Ucrainei.
- Întrunirea s-a desfășurat pașnic, iar participanții au asigurat un coridor pentru circularea pe trotuar și nu au blocat accesul pe teritoriul ambasadei.
- Participanții au stat în mare parte într-un șir umăr la umăr, iar o parte din participanți au purtat măști de protecție.

Încadrarea legală:

- » Întrunirea se încadrează în prevederile [Legii privind întrunirile nr. 26/2008](#). Conform articolului 12 (1) în cazul întrunirii spontane, notificarea este admisă și fără respectarea formei scrise sau a termenului prevăzut la art.10 alin.(1), fiind suficientă furnizarea informației cu privire la locul, data, ora, scopul și organizatorul întrunirii, precum și cu privire la serviciile solicitate din partea autorității administrației publice locale.

Concluzii:

- Întrunirea a fost desfășurată în condiții legale. Este de apreciat că organizatorii au depus o declarație prealabilă la autoritatea administrației publice locale, deși nu aveau această obligație. Astfel a fost asigurată prezența forțelor de ordine la întrunire pentru a preveni orice gen de amenințare cu privire la buna desfășurare a întrunirii.
- Întrunirea s-a desfășurat pe un fon pandemic, cu tendințe de descreștere, dar nu toți participanții au respectat măsurile anti-pandemice, ceea ce menține un anumit risc de transmitere a virusului Sars-CoV-2.

2.https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=363447288962937&t=78

3.<https://intruniri.chisinau.md/?tinfo=-120#?mod=meetings&do>ShowMeeting&Mid=3452&date=2022-02-24&back=list&targetid=maincontent>

25-28.02.2022 | Republica Moldova | Manifestări online de solidarizare cu Ucraina

Constatări:

- După invadarea Ucrainei de către Federația Rusă în 24.02.2022, sute de persoane din Republica Moldova au utilizat diverse forme de manifestare online, și-au exprimat în comun solidaritatea cu Ucraina și au condamnat războiul prin diverse forme.
- Una dintre cele mai răspândite forme de solidarizare a fost utilizarea pe rețelele de socializare a ramei pentru fotografia de profil cu steagul Ucrainei. Această ramă de profil a fost utilizată pe larg în toată lumea după declanșarea războiului.

- O altă formă de manifestare pe rețele de socializare a fost plasarea ca fotografie de fundal a replicii militarilor ucraineni de pe Insula Șerpilor pe care au adresat-o agresorilor ruși, devenită mem internațional: «Рýсский воéнный корáбль, иди́ на хуй!».

Încadrarea legală:

- » Prin rezoluția Consiliului Drepturilor Omului al ONU (CDO), nr. 21/16 din 27.09.2012, s-a reamintit statelor obligația să respecte și să protejeze drepturile tuturor persoanelor la întruniri pașnice și asociere atât online, cât și offline.
- » La 17.09.2020 Adunarea Generală a ONU a publicat Comentariul general nr. 37 (2020) cu privire la întrunirile pașnice (articolul 21). Potrivit acestui comentariu, statelor semnatare li se cere să asigure dreptul la întrunire online la fel ca și în cazul celor offline, punând la dispoziție organizatorilor și participanților tot setul de instrumente și facilități pentru organizarea și desfășurarea acestora.
- » Potrivit Legii privind întrunirile nr. 26 din 2008, întrunirile online fac parte din setul de întruniri care sunt protejate de Lege. Astfel, potrivit art. 1 al Legii se menționează expres că legea garantează exercitarea de oricare persoană a libertății întrunirilor în modul prevăzut de Constituția Republicii Moldova și de actele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Concluzii:

- Întrunirile online sunt o modalitate simplă, comodă și rapidă de exercitare a libertății de întrunire în mediul virtual, cu impact sporit.

RECOMANDĂRI

- Includerea experților în domeniul drepturilor omului în activitatea ședințelor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova pentru a asigura o abordare conformă cu standardele internaționale de drepturile omului în procesul de gestionare a crizei cauzate de războiul din Ucraina.
- Exercițarea libertății de întrunire atât fizic, cât și online, doar în mod pașnic fără incitare și îndemn la război de agresiune, la ură națională, rasială, etnică sau religioasă.

